

คัพฟี ฟาราคารอฟ

ประเสริฐ จันทรคำ*

มี

เรื่องที่จะต้องพูดอีกมากสำหรับเหตุการณ์ในห้องสี่เหลี่ยมผืนผ้าแห่งนี้ เป็นห้องเล็ก ๆ มุมหนึ่งของวัด มันเคยเป็นห้องน้ำมาก่อน สังเกตจากพื้นห้อง ผืนห้อง เป็นกระเบื้องปูพื้นห้อง ทำให้เราอยู่กับมันได้ทั้งวันทั้งคืน อุณหภูมิเย็นสบาย สงบ ไม่จำเป็นต้องติดแอร์อย่างใด ๆ เขา เออ...เราน่าจะเปลี่ยนมาอยู่มานั่ง มานอนกันในห้องน้ำบ้างนะ เพราะจะทำให้รู้ว่า คุณจะรักห้องอย่างนี้ขึ้นมากทีเดียว

นี่ไม่ใช่เรื่องที่จะให้เข้าใจอะไรหรอก เป็นการเปิดตัว เป็นการแนะนำตัวเล็ก ๆ น้อย ๆ

ของผม “นาย ฟาติม ขจรจันทร์” คุณคงไม่ว่านักหรอกนะ หากจะแนะนำชื่อเช่นนี้ก่อน ชื่อนี้แม่ตั้งให้ผมเอง มีอีกหลายชื่อที่ทั้งคนอื่นเรียก และตัวผมให้เขาเรียก “ฟาติม” นี่มาจากรากศัพท์ธรรมดา ๆ แต่อาจยากเกินที่นักปรัชญาภาษาศาสตร์จะวิเคราะห์ได้ว่ามีความหมายอย่างไร สำหรับผมแล้ว ช่างลึกลับซ่อนเร้นความหมายอย่างมาก คงบอกได้เพียงเท่านี้ และการที่จะเข้าใจก็เป็นเรื่องยากเอามาก ๆ แต่หากคุณต้องการจริงละก็ ผมแนะนำให้ อย่างเดียวคือ จงมาดูในวันสุดท้าย

*เจ้าหน้าที่ประจำโครงการวิจัย สกว. เรื่อง “การวิจารณ์ในฐานะพลังทางปัญญาของสังคมร่วมสมัย” มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม

ท้ายของชีวิตผมสิ นั่นละ คุณจะรู้ว่าชื่อผมมีความหมายอย่างไร นี่ไม่ตลกนะ ผมพูดจริง ๆ แล้วคุณชื่ออะไรละ

“กอนา”

เออ...ผมชักชอบแล้วสิ ผมยินดีมากที่รู้จักคุณครับ “คุณกอนา” ผมมีพรรคพวกหลายคน ล้วนแต่ชื่อแปลก ๆ ทั้งนั้น และผมสัญญากับพวกเขาว่า เมื่อ... เออ...ถ้าหากผมมีอายุยืนกว่าพวกเขา ผมจะไปเฝ้าดูลมหายใจสุดท้าย ไปดูที่หลุมฝังศพ เหตุผลคือความกระหายที่จะรู้ว่า ชื่อ “กอนา” หรือชื่อของพวกเขาทั้งหลายเหล่านี้มีความหมายว่าอย่างไร

ผมไม่ได้พูดเล่นนะครับ จริง ๆ ด้วย ผมสัญญากับคุณอีกคนก็ได้ คุณเพิ่งมาจากไหนละครับ “คุณกอนา”

“ผมมาจากทางใต้ ผมเป็นนักท่องเที่ยวนะ”

โอ้โฮ...ผมชอบเอามาก ๆ นะครับเรื่องการท่องเที่ยว แต่กลับแย่ ต้องจมน้ำอยู่กับท้องที่เลี่ยมนี้ ผมไม่ค่อยมีเงินมีทองกับเขาหรอกครับ เพิ่งจะเรียนจบมา คุณอย่าตกใจนะครับ คืออย่างนี้ ผมจบอายุมากแล้ว รวม ๆ หาสิบนะครับ จากมหาวิทยาลัยของพระ และยังหางานการไม่ได้ จริง ๆ ผมเข้าไปนั่งเรียนกับพวกพระนะครับ นั่งฟังเฉย ๆ กิริยาเหมือนกับนักศึกษาพระจริง ๆ คงเป็นอย่างนี้ละมังครับ ผมจึงไม่มีใบประกาศนียบัตรอะไร ไปนั่งเรียนเท่านั้น ตอนแรก ๆ อธิการจะไม่ยอม แต่พอนาน ๆ เข้า ชี้แจงให้เขาฟังบ่อย ๆ ว่าจะไม่สร้างความเดือดเนื้อร้อนใจหรือความวุ่นวายอะไร ๆ ให้ จะนั่งเรียนกับเขาเฉย ๆ และสงบเสงี่ยม เขาจึงยอม กว่าจะได้ หลายวันทีเดียว ผมอยู่วัด วันวันไม่ค่อยได้ทำอะไร ไม่ได้ถือบิณฑบาตตามหลังท่าน ไม่ได้ช่วยกวาดขยะ

“อ้าว!”

เขาไม่ว่าหรอกครับ จะว่าอย่างไร ในเมื่อไม่มีอะไรให้ผมกวาด ที่นี้มีแต่ตึกและถนนผ่ากลางวัด มีแม่ค้าเต็มวัดในตอนเช้า เหม่... บางทีก็ต้องมีเงินมีทองใช้บ้าง พระจะอยู่ได้อย่างไรละครับในยุคนี้นี้ ก็ต้องอนุญาตให้พ่อค้าแม่ค้าค้าขายในวัด คุณพอเข้าใจไหมครับว่าทำไม ก็เพราะวัดเขาจะได้ค่า... เออ...เขาอาจจะเรียกว่าค่าธรรมเนียมละมัง ผมไม่มีความรู้ดีพอในเรื่องนี้ ถึงจะอยู่วัด

นานแล้วก็ตาม ไม่เข้าใจอะไรนักหนาหรอกว่าเป็นค่าอะไร แต่ที่แน่ ๆ คือทุกวันพระ เขาจะต้องเก็บเงินจากพวกที่มาขายของนั่นแหละ ถึงแม้ใคร ๆ จะเรียกกันไปว่า “การทำบุญในวันแห่งความสดชื่น” แต่คุณรู้ไหม ผมไม่ค่อยจะได้เห็นแววตาของพ่อค้าแม่ค้าที่เป็นสุสันต์นักกับ “การทำบุญในวันแห่งความสดชื่น” นั้น

พอขายของเสร็จ เทบาลก็จะเข้ามาทำความสะอาด แล้วที่นี้ ห้องใครก็ห้องมันนะครับ ถึงรู้จักกันบ้าง ก็เป็นกลุ่มเล็กกลุ่มน้อย ถือพรคถือพวก ผมรู้จักก็แต่หลวงตาที่ผมมาขออยู่ด้วยเท่านั้น แกจะเอากับข้าวกับปลามาให้ แหม! ผมไม่ได้กลายเป็นผู้วิเศษวิโสอะไรหรอกที่พระเขาจะต้องมาประเคนให้ เราเข้าใจกันดีเท่านั้น

คุณจะต้องไปแล้ว โชคดีนะครับ แล้วจะติดต่อไปตามที่อยู่ที่คุณให้หวังว่าเราจะเข้าใจกันมากขึ้นเมื่อถึงวาระสุดท้ายของชีวิต

ห้องเปิดอ้าทั้งวัน รู้สึกโล่ง สบาย เปิดผัดตี ผมเป็นคนช่างคุยช่างพูด พอมีคนเดินผ่าน ก็มักทักทายเขาอยู่เรื่อย ทั้ง ๆ ที่บางครั้งก็เพิ่งเห็นหน้าค่าตากันครั้งแรก จะนาน ๆ ครั้งล่ะครับที่จะมีคนสนิทสักคนมาหาผมในตอนค่ำ ๆ บางทีเป็นผู้หญิงบ้าง ชายบ้าง วนเวียนกันไป พวกเขาแปลกนะครับ แม้ผมจะไม่มีอะไรนักหนา แต่สมัครพรรคเพื่อนก็มาแวะเยี่ยมเยียนผม และมักจะมาคุยโน่นคุยนี้ให้ฟัง บรรยายทุกข์สุขให้ผมรู้ ผมมีนิสัยเก็บความลับได้ดีเยี่ยมอยู่แล้ว เขาวิพากษ์วิจารณ์คนโน้นคนนี้ให้ฟัง แหม... ช่างมีสติปัญญาหลักแหลมจริง ๆ นะครับ ผมชม ไม่ใช่จะตั้งใจเสียดสีอย่างที่พวกนักเขียนทั้งหลายชอบประพุดตีกัน ที่จริงแล้ว การที่ผมเป็นคนชื่อ หมายความว่า “ชื่อแบบไม่ค่อยรู้เรื่องราวอะไรนะครับ” จริง ๆ นะครับ ผมกลัวจริง ๆ ละเรื่องนี้ หลายคนอาจจะคิดว่า การพูดว่า “โง่เขลา” นั้นเป็นการชมตัวเอง ผมขอทำความเข้าใจกับคุณว่า ผมเป็นเช่นนั้นจริง ๆ ...น่าเศร้า ตอนนี้มีคนอีกมากเห็นว่า การพูดของผมเช่นนั้น เป็นการแสดงภูมิปัญญาที่เฉลียวฉลาด ซึ่งจริง ๆ แหม ๆ แล้วไม่ใช่ คุณเข้าใจนะครับ ผมล่อลุ่มอยู่นานในเรื่องนี้ ออ... คนที่เขาคบหาผมหรือครับ เขาก็จะแวะเวียนมาเยี่ยมเยียนผมเรื่อย โดยนำประสบการณ์ท่องเที่ยวต่าง ๆ มาเล่าให้ฟัง ผมเพลิน สนุกกับเขา และที่สำคัญจริง ๆ คือว่า

พวกเขาแต่ละคนมีชื่อแปลก ๆ กันทั้งนั้น

“ห้องน้ำอยู่ทางซ้ายนะครับ” ผมชี้ไปทางขวามือของตนเองขณะที่นั่งอยู่ตรงปากทางเข้าประตูห้อง และหากเมื่อใครสังเกตก็จะพบว่า พื้นของห้องนั้นถูกยกสูงประมาณ 70 เซนติเมตร ก็เพื่อกันน้ำท่วมตลิ่งในช่วงปลาย ๆ ของทุกปี จริง ๆ แล้วโลกนี้ช่างอุดมสมบูรณ์นัก แต่เราก็ไม่อาจล่วงรู้ได้ว่า วันข้างหน้า นั้น โลกจะเอียงกระเทรไปข้างใด อาจจะมีพื้นดินไม่ถึงหนึ่งส่วนสี่ และต่อไป มนุษย์ก็จะมีครีบเหมือนปลาอย่างกับนิยายแห่งอนาคตกาล ผมนะหรือ... ชื่อ...อีกไม่นานแล้วสินะ อายุเท่าไปถึงปุนนี่

“เป็นไงครับ สบายดีนะครับ ห้องน้ำที่นี่สะอาด”

“ที่วัดนี้ดีครับ เวลาเข้าห้องน้ำ ตอนเก็บเงินไม่ต้องมีคนคอยเฝ้าดูว่าใครจ่ายไม่จ่าย เพียงตั้งตู้เก็บเงินเอาไว้ แต่ทำไมเขาเขียนว่า ‘ตู้รับบริจาค’ ละครับ”

แห่ม!... คุณนี่เด็ดจริง ๆ เขาเขียนไปอย่างนั้นละ มันเป็นการดีที่จะเห็นคำว่า “เชิญบริจาค” ในวัด มีน้อยมากที่วัดจะเขียนว่า “เสียค่าห้องน้ำ 2 บาท” จริง ๆ แล้วกับริสท์ที่อยู่ข้างเหมือนกัน แต่คุณคิดไหม ทุก ๆ แห่งมักจะแอบแฝงไว้ด้วยเล่ห์อันการุญ

“คุณชื่ออะไรละครับ”

“بابา”

ชื่อ...ทำไมเป็นอย่างนั้นละครับ “بابา” นี่ภาษาอะไรนะครับ เพื่อนตั้งให้คุณ เขาคิดอย่างไรละครับถึงเรียกคุณอย่างนั้น ออ... เพลงหรือครับ เพลง “بابา” แหม... เขาช่างสรรหาและนิยามตัวคุณจริง ๆ นะ

ผมชื่อ “กูกู” ครับ คุณอย่าเพิ่งตกใจนะครับ “กูกู” นี้มีความหมายอย่างลึกซึ้งทีเดียว หากคุณอยากรู้ ลองคอยตามไปดูนะครับ ถ้ามีโอกาส พอเขาเผศพผมเรียบร้อยแล้ว คุณดูซิเล่นเหมือนกันนะกับรอยยิ้มอย่างนั้น ผมชอบรอยยิ้มอย่างนี้จริง ๆ เพราะทำให้มีความสุขและไม่เครียดนัก เป็นรอยยิ้มที่ไม่มีพิษมีภัยอะไร รอยยิ้มที่ดวงตาตื่นเต้น ถึงขีดแบบสุด ๆ ซึ่งรวมไว้ทั้งความแปลกใจ จริงใจ และยินดีที่จะร่วมสนุกสนานกับเสียงหัวเราะด้วย

เชิญตามสบายนะครับคุณبابา นี่คุณให้เพื่อนคุณเปลี่ยนชื่อให้ใหม่สิ เอาเป็น “พงษ์เมธี” “วรวิพงษ์” หรืออะไรที่มีความหมายดี ๆ หน่อยนะครับ

ภาษาบาลีสันสกฤตที่น่าเชื่อถือและมีความหมายอันคมคาย

ท่าคุณจะต้องไปแล้วใช่ไหม เชิญเถอะครับ ผมไม่เห็นยั้งคุณไว้หรอก
โชคดีนะครับ

แหม...วันนี้ก็เป็นวันที่สดใสดีเท่ากับวันอื่น ๆ ผมพูดคุยได้ไม่ขาดปาก
ไม่ว่ากับใคร หรือกับตัวเอง ได้ทั้งนั้น ผมไม่ใช่คนยี้หะกับเรื่องพรรค์นี้

“ผมชื่อ ‘นายช่างตี’ ครับ เป็นคนซื่อสัตย์สุจริต นาน ๆ ครั้งถึงจะโกหก
ใครบ้างสักคน ส่วนมากผมมักจะโกหกผู้หญิงนะครับ นี่ผมไม่ได้แบ่งแยก
เพศนะ อย่าเข้าใจผิด เพราะผมพูดจริงได้ลำบากมาก อาจจะเป็นข้อต่อยหรือ
ข้อบกพร่องก็ได้ ที่ทุกครั้งเมื่อผมเผชิญหน้ากับสตรีเพศ ผมรู้สึกว่าจะต้อง
พูดจาดีและไพเราะกับเธอไว้ก่อน อย่างเช่น ‘คุณดูสวยนะครับ วันนี้, ‘เสียง
คุณเพราะดีนะครับ น่าฟังจัง’, ‘วันนี้คุณทานข้าวหรือยังครับ ผมจะเลี้ยงข้าว
คุณสักมื้อได้ไหมครับ’ แหม!... นึกแล้วอดโกรธเคืองตัวเองไม่ได้ บางครั้งผม
ไม่ค่อยจะมีเงินมีทองกับเขา คุณก็รู้ ๆ อยู่ใช่ไหม แม้โดยปกติจะเป็นเรื่อง
ธรรมดามาก ๆ ก็ตามเถอะ เรื่องที่ใครจะเลี้ยงข้าวใครนะ”

นั่น! มาแล้ว นายภราณี เขาเป็นชาวอินเดียที่มักน้อย หนาวเขาดก
มีกระบะทูนหัวอยู่ เขาเป็นแขกผู้เข้ามาหาเลี้ยงชีพในประเทศนี้ เขาแวะเวียนมา
เยี่ยมผมบ่อย พร้อมกับพูดว่า

“ถั่วไหมครับ”

ช่างเป็นบทกวีที่ไพเราะจริง ๆ ผมละชอบ และเป็นลูกคำที่ดีของเขา ผม
มักจะขอถั่ว 2-3 เม็ด และเขาก็จะส่งให้ด้วยรอยยิ้มที่เป็นมิตรไมตรีอย่างยิ่ง
เท่าที่เขาจะแสดงให้เห็นได้

“เป็นไง ภราณี” ผมถามอย่างเป็นกันเอง ชวนคุยถึงถั่วในกระบะบนหัว
นั่น สักพักเขาก็พูดว่า

“ผมชื่อ ‘กรวัชระ’ ครับ” เขาพูดเพี้ยน ๆ ตามสำเนียงแขกอินเดีย

“โอโฮ!” ผมอุทานเสียงดัง ประมอให้ เขายิ้ม ยื่นถั่วเม็ดโต ๆ 2-3 เม็ด
ให้

“นี่คุณ” ผมพูดแล้วหยุดคิดหน่อยหนึ่ง

“วันนี้ ผมชื่อ ‘สรคำ’ ครับ” ผมตอบแล้วยิ้ม เขายิ้มให้ แล้วบอกว่า

ไปต่อ

“เชิญเถอะครับคุณ...” ฮา...ที่นี้ผมไม่กล้าเอ่ยชื่อเขาจริง ๆ กลัวเขาจะตอกกลับมา ไม่น่าเลย ผมเปลวไปนิดเดียว ไม่น่าสร้างนิสัยที่แย่นี้ นี่ถ้าหากผมเรียกชื่อ “กรวัชระ” ของเขาก็คง เขาคงจะดูถูกผมแน่ ผม...ผมเกือบจะสูญเสียสิ่งที่สำคัญที่สุดในชีวิตเสียแล้ว

นี่เป็นเหตุการณ์ที่น่าประทับใจของวันนี้ วันที่มีไม่บ่อยนัก เพราะส่วนมากเรามักจะเจอแต่กับคนที่ซื่อ ๆ กัน บางคนซื่อกันไปจนจบชีวิต เขาช่างเป็นยิ่งกว่าภูเขาพระสุเมรุในเรื่องปรัมปราเสียอีก คือ เป็นอย่างไรก็เป็นอย่างนั้น ไม่เปลี่ยนเอาเสียเลย หมายความว่า ภูเขาพระสุเมรุมันก็มีการเปลี่ยนแปลงนะ แต่เรามองเห็นได้ยาก

ห้องสี่เหลี่ยมของผมยังคงเย็นสบาย เยียบสงบ เป็นสิ่งที่เราสามารถเข้าใจได้ง่าย ๆ ว่า มันจะยังคงเย็นสบาย เช่นนี้ต่อไป ยกเว้นเสียแต่ไอโซนในชั้นบรรยากาศได้มีผู้เปลี่ยนแปลงอย่างมากแล้ว แต่ผม “นายราฟิด” ไม่ใช่ห้องสี่เหลี่ยมนี้ ผมมีอารมณ์ต่าง ๆ มากมาย คุ่มดีคุ่มร้าย เอาแน่ไม่ได้ ยิ่งเหตุการณ์ในยุคสมัยเราเป็นอย่างนี้ด้วยแล้ว คุณจะเป็นอย่างหนึ่งอย่างใดไม่ได้เลย มันก็น่าหวาดกลัวนะสำหรับคนพวกนี้ เราต่างมีใบหน้าอันหลากหลาย แต่นี้เป็นเรื่องปกติ ปกติที่เป็นพื้นฐานของมนุษย์ ก็เมื่อเรามีอาจจะหนุ่มได้ตลอดไป หรือเป็นทารกได้ตลอดไป แต่เราก็อีกกันได้ บริสุทธิ์กันได้ไม่ใช่หรือ นี่ผมไม่ได้ตอกกลับตัวเองเหมือนคราวก่อนนะ จริง ๆ ด้วย เรารักกันได้ ความบริสุทธิ์จึงตามมา ผมไม่ได้หมายถึงบริสุทธิ์ชนิดหมดสิ้นกิเลสอย่างสมณโคตมหรือความบริสุทธิ์ในภาวะของคนร่วมยุคสมัยเรานี่ไง บริสุทธิ์อย่างยุติธรรม ก็เมื่อเราอยู่ในชะตากรรมร่วมสมัยเช่นนี้ ความรักจึงมีนิยามแห่งความโหดร้าย รังเกียจ และโกรธเคืองแฝงอยู่ด้วย แต่มันก็เป็นองค์รวมของสันตินั้นแหละ เป็นเรื่องที่เรื้อรัง บางทีผมก็จนปัญญาเหมือนกัน ผมเป็นเพียงบัณฑิตตกงานที่ไร้ใบประกาศนียบัตร อยู่อาศัยในห้องน้ำของวัด กินนอนที่นี่ มีหลวงตากอยจุณเจือเรื่องปากท้อง นี่ก็เป็นตัวอย่างหนึ่งในนิยามแห่งความรักที่ผมได้ ไม่ว่านายแขกอินเดียที่มักให้ตัวผมกินฟรีก็ตาม

ผมต้องนอนพักเสียบ้างแล้ว เพราะรู้สึกนั่งอยู่นานเกือบตลอดทั้งวัน

เวลาบ่ายกว่า ๆ อาหารเพิ่งถูกส่งมาให้ในห้อง วันนี้อหฺงตามีแกงเขียวหวานไก่ กับข้าวหนึ่งปิ่นโตให้ ผมมองมันแล้วเอนหลังนอน เพราะยังไม่ถึงเวลาอาหารของวันนี้

ทุกอย่างในห้องสงบเรียบร้อย ไม่มีอะไรผิดแปลก บานประตูยังคงปิดสนิท และพื้นกระเบื้องยังคงเย็น เียบสงบ ไม่เคยบริปากพูดจาหรือแสดงความคิดเห็นอะไรสักอย่าง ผมเคาะมันเบา ๆ เสียงมันหนักแน่นบ้าง บางแผ่นกลวง ๆ แสดงว่าช่างที่ทำไม่ค่อยพิถีพิถันกับงานของเขานัก นี่เป็นตัวอย่างหนึ่งของการไม่จริงจังในชีวิต และไม่ซื่อสัตย์ต่ออาชีพของตนเอง ทุกคนย่อมมีวิญญานชั่วกันทั้งนั้นแหละ ตัวผมคนหนึ่งด้วย บางครั้งเจอจาดิกับเขาเป็นเหมือนกัน บางครั้งห้องสะอาดสะอ้าน แต่ไม่นานมันก็กรุงรัง พอถึงตอนนั้นผมจะมีแขกขาประจำในห้อง เช่น ชมรมแมลงสาป หนู บางทีมีกิ้งกือ เลื้อยคลานก็เคยเห็น แต่ที่ผมต้องจดจำอย่างขวญเสีย ก็เมื่อตอนคำดึกตื่นคืนหนึ่ง

เมื่อเคลิ้มหลับลง ผมนอนอยู่นาน ได้มีเสียงบางอย่างคลานเข้ามาใกล้ มันใกล้เข้ามา ใกล้เข้ามาทุกขณะ ใกล้เข้ามาอย่างยิ่ง ในความสำนึก และพยายามปลุกตนเองจากการหลับไหล ผมขยับตัวเพียงนิดเดียว ทำให้มันหันย้อนกลับไป จากนั้นก็ย้อนหัวกลับมาหาผมอีก ผมรวบรวมสติ และสลัดความง่วงเหงาหาวนอนทิ้ง พยายามคิด ผมคิดถึงคำที่เพื่อนเคยเตือน ลูกขึ้นอย่างรวดเร็ว เปิดไฟสว่าง

โอ...แทบจะช็อกตาย บ้าชะมัด ผมไม่เข้าใจว่ามันเข้ามาได้อย่างไร อันที่จริงผมลืมนานไปนาน แต่เสียงเท้าที่สลับกันถี่ยิบนั้น ช่างฟ้องว่าคล้ายคลึงกับที่เพื่อนเคยบอกไว้ว่า เขาเคยเจอมาครั้งหนึ่งในห้องนี้ เมื่อไฟสว่าง ผมรีบคว้ารองเท้าผ้าใบคู่ขึ้นเหนือศีรษะ ตีมันตรงหัวเต็มแรง

เจ้าตะขาบวายร้ายดินกระดั่ว ๆ และค้อย ๆ หมดแรงลงเรื่อย ๆ อวัยวะภายในและของเหลวสีเขียวยื่นออกมา เลอะ เบื่อนอยู่ให้ทั่ว รอบตัวมัน ผมสะอิดสะเอียนเหลือทน มิอาจจะอยู่ร่วมห้องกับมันได้ มันยังคงบิดร่างบงบอกถึงความทรมานทรมานก่อนจะสิ้นใจ ผมใช้กระดาษหนังสือพิมพ์รองใต้เสื้อนำมันที่ปูพื้นห้อง หยิบกระดาษแข็งอีกชิ้นเขี่ยมันลงบนกระดาษ

หนังสือพิมพ์ที่ตั้งรกรับอยู่นั้น ผมทำด้วยความสะอาดสะอ้าน แต่ก็ต้องพยายามเพราะจะสะอาดสะอ้านยิ่งกว่า ถ้ามันยังคงมีชีวิตหรือยังคงคืบคลานอยู่ในห้องนี้ ผมนำไปเผาทั้ง ๆ ที่ยังไม่สิ้นใจดีนั้นแหละ โอ...ผมหันหลังกลับทันทีเมื่อมันตายสนิท แต่ยังไม่กล้าเข้าห้อง ภาพของตนเองที่นอนหลับไหลยังปรากฏและเสียงเท้าที่สลับกันถึยบนั้นยังก้องอยู่ในโสตประสาท ผมยังคงต้องทนนั่งอยู่ข้างนอกหน้าบันไดทางขึ้นไปชั้น 2 กว่าจะทำให้ใจได้ กิตอนตี 2 กว่า ๆ ไม่ใช่อะไรหนักหนาหรรอก ผมทนนั่งสัปหงกและถูกยุงกัดอยู่ตรงนั้นไม่ได้ นี่ละ การฆ่ากันชนิดที่ว่าไม่ต้องมานั่งให้เหตุผล เพราะหากคุณไม่ฆ่ามัน คุณก็ไม่อาจอยู่ได้เช่นกัน ฉะนั้น จึงเป็นเรื่องที่ว่า คุณต้องตัดสินใจจะอยู่หรือจะเป็นผู้สาบสูญไป ผม “นายกรทิพย์” คนนี้ ไม่มีอะไรน่าวุ่นวายนักหรรอก และหวังว่าคุณคงไม่เข้าใจแค่เพียงการฆ่าสัตว์ต่างเผ่าพันธุ์หรรอกนะ ผมหมายถึงคนอย่างเรา ๆ ด้วย

สวัสดีครับ พบกันอีกแล้ว วันนี้ดูคุณไม่ค่อยแข็งแรงนักนะ ไม่สบายหรือครับ แย่จัง คุณเป็นกามโรคหรือ โอ...คุณคงมีความสุขเอากการลิ้นะตอนที่ คุณกำลังรับเชื้อมา ผมเคยเหมือนกัน แต่โชคดีหน่อย หูดหวิดรอตชีวิต รอดความเจ็บปวดมาได้อยู่เรื่อย เดียวนี้อันตรายนะครับ กามโรคธรรมดา ๆ ไม่เท่าไร แต่ถ้าคุณเป็นเอดส์ขึ้นมาเนี่ย ตายแน่ ๆ ละ แต่ชีวิตก็มีเท่านี้ไม่ใช่หรือ แต่หากคิดให้ดีอีกที เราไม่น่าจะไปเสี่ยงกับเรื่องพรรค์นี้ เว้นแต่ว่าคุณไม่อาจจะเสี่ยงได้ คนเราจริง ๆ แล้ว จะทำอะไรลงไปก็เพราะว่าเขาไม่อาจจะเสี่ยงได้ทั้งนั้นแหละ ใครเขาอยากจะฆ่าคุณละ หรือใครเขาอยากจะเลว แหม...เรื่องนี้ผมไม่รู้มากนักหรรอก ไม่อยากพูด นี่คุณคิดสิ ถ้าเกิดโรคเอดส์มียารักษาได้ ผมว่ากิจการโสเภณีน่าจะกระตือรือร้นขึ้นกว่านี้นะ ดูช่วงนี้ค่อนข้างจะซบเซาไปมาก ถึงแม้จะมีออกเกลื่อนไปก็ตาม

“วันนี้ ผมชื่อ ‘นาคร’ ครับ”

“กามโรค”

ไม่เลวนะครับ “คุณกามโรค” คุณมีอะไร ๆ ที่ไม่เหมือนคนทั่วไป ถึงแม้จะเหมือนกับคนอื่น ๆ ที่ว่า คุณต้องตาย แต่นั่นเป็นเรื่องไร้สาระ เราไม่ควรพูดถึงสิ่งที่เราไม่อาจรู้ได้ หรือใครเขาบอกว่าเขาตายแล้วยังคิดได้รู้ได้อีกนะ แหม...

จริง ๆ ผมอยากรู้มาก แต่ก็ไม้อาจจะรู้ได้สักครั้ง

ดูคุณแยเอามาก ๆ เลยนะครับวันนี้ ผมเห็นใจอยู่เหมือนกัน แต่คุณก็พอใจไม่ใช่หรือ เอาเถอะ คุณก็รู้ว่า เมื่อยังมีลมหายใจ คุณย่อมยังมีสิทธิ์ที่จะโด่งดังหรือร่ำรวยได้ ผมพูดเล่น ๆ นะครับ แต่ตั้งใจอย่างแน่วแน่ว่า หมายถึง คุณมีสิทธิ์จะหายได้เป็นปกติ แล้วจะเป็นอย่างที่คุณต้องการได้อีก คุณนอนพักกับผมได้นะ ถึงห้องมันจะคับแคบไปหน่อย แต่เราก็พออยู่กันได้ เพราะจริง ๆ เราไม่ได้อยู่ด้วยกันเพราะห้องแคบหรือห้องที่กว้างขวางใหญ่โตอะไร เราอยู่ด้วยกันก็เพราะมีความการุญต่อกัน เชิญตามสบายนะครับ ถือเสียว่าเป็นห้องคุณด้วยคนหนึ่ง

นี่คุณครับ คุณเจอ “นายคัพพี ฟาราการอฟ” ไหม คนที่ผมถามคุณบ่อย ๆ นะครับ ไม่หรือครับ แย่จริง ผมปรารถนาว่าจะได้พบเขาสักครั้ง เขาเล่าลือกันว่า นายฟาราการอฟมีสติปัญญาแหลมคม เป็นปราชญ์แห่งยุคสมัยนี้เลยทีเดียว ใคร ๆ ต่างพูดถึงเขา แต่แปลก เขาไม่ยอมเปิดเผยตัวเองว่าอยู่ที่ไหน หรือเขาไม่มีบ้านช่องจะอยู่ แปลกไหมละครับ สำหรับผมรวมคำว่า “ประหลาด” ไปด้วย ใคร ๆ ก็เรียกชื่อเขาได้ แต่ไม่เห็นมีใครถ่ายภาพมาให้เราได้สักคน ผมมองจนถึงบัดนี้ ผมคอยเขาอยู่ที่นี้ คิดว่าสักวันเขาอาจจะเดินผ่านมา ผมนั่งเฝ้าอยู่หน้าประตู ดูคนเดินไปมา ล้วนแต่หน้าตาซ้ำซาก ไม่มีเปลี่ยนแปลงอย่างงี้ก็อย่างงั้น มันชวนทำให้ผมเบื่อหน่ายอย่างสุดประมาณ ถึงวัตรแบบลัทธิชาตญาณที่พวกเขาทำกันอย่างไม่รู้จักเบื่อ เจ็กรายรองเท่านั้นก็พูดเพียงว่า “รองเท้าครับ รองเท้าครับ” ทุกเช้า ผมเห็นเขาพูดแต่คำอย่างนั้น ผมอยากจะฟังคนขายรองเท้าพูดว่า “มอเตอร์ไซด์ครับ มอเตอร์ไซด์ครับ” ดูน่าตื่นเต้นตื่นคุณ เพราะเมื่อเขาพูดเช่นนั้น แต่เมื่อเขากลับชูรองเท้าให้เราดูกัน นี่ถึงจะทำให้ชีวิตที่สิ้นหวังของผมกลับร่าเริงขึ้น แต่ดูซิ พวกเขากลับทำแต่สิ่งที่น่าเบื่อหน่ายจริง ๆ ชีวิตของมนุษย์ เขาทำและแสดงให้เห็นแก่อย่างผมเห็นจนกลุ้มใจ

“คุณใช้ฟาราการอฟไหมครับ” ผมถามชายแก่ผมชาว ทำทางมีความรู้ ศีระะด้านหน้ามีผมบาง ๆ ส่วนด้านหลังนั้นเลยไหล่ยาว แต่แล้วก็ผิดหวังอีกเช่นเคย

“นี่คุณอายุเท่าไรแล้วละคุณถามโรค”

หกลีบห้าหรือครึ่ง ไม่น้อยนะครึ่ง แต่คุณดูสิ ผมแก่กว่าคุณ 10 ปี นังอยู่ตรงนี้นานถึง 15 ปีแล้ว น่าเบื่อไหมล่ะ ผมยังไม่พบ “คุณฟาราการอฟ” เลย ผมคงจะหมดหวังเสียแล้ว กาลเวลาล่วงเลย เราต่างก็มุ่งไปสู่ความ “เจริญวัย” ซึ่งแปลตามรากศัพท์ได้ว่า “การดำเนินไปสู่ความเสื่อม” ดูสิ สังขารเรา หрутโตรมลง ๆ ทุกวัน ไม่รู้ว่าจะตายในวันพรุ่งหรือวันไหน

“ขอบคุณครับ”

ผมตอบขอบคุณคุณณระน้อยที่เอาอาหารมาให้ สืบทอดเจตนาธรรมณ์แทน หลวงตา หลวงตานั่นได้มรณภาพไปนานแล้วหลายปี ก่อนสิ้นใจ แกบอกให้ปักชื่อหน้าหลุมศพว่า “พระอัฐมาต”

นึกแล้วก็ใจหาย เหมือนกับเป็นความน้อยอกน้อยใจอะไรอย่างนั้นแหละ อ้าว...คุณกลับไปเสียแล้ว ฮือ... สงสัยผมคงต้องพักเสียบ้าง อายุมากขนาดนี้ต้องถนอมเรี่ยวแรงไว้ จะมานั่งจมอยู่เหมือนหนูม ๆ ไม่ได้

เมื่อเอนหลังนอน กว่าจะลืมหืมตาได้ร่วมชั่วโมง พอตื่นขึ้นก็เห็นชายร่างแก่ กลางกระหม่อมเขาล้านเตียน คล้ายเป็นสัญลักษณ์แห่งภูมิปัญญาอันเลิศ นังนั่งอยู่ขอบประตูของห้องเล็ก ๆ ที่เราอนเหยียดยาวอยู่ พอผมตื่นเขาก็เริ่มพูด

“ขอโทษนะครับ คือผมผ่านมาก็เลยหยุดพักสักหน่อย เห็นเขาบอกกันว่า คุณมีจิตใจดี ขอพักสักนิดก็คงไม่ว่า ผมเดินมาเหนื่อยนะครับ ก็เลยขอนั่งพักก่อน” เขาขยับร่างเล็กน้อย มีกิริยาเกรงอกเกรงใจยิ่ง

“ยินดีมากครับ” ผมตอบแล้วยิ้มให้เขา

“คุณชื่ออะไรครับ” ผมถามเขาอย่างสงสัยและรู้สึกตื่นตัวกับการตื่นขึ้นมา

“ผม” เขาลังเล เหมือนกับว่าในการแนะนำชื่อเป็นเรื่องที่เขาต้องใช้ความคิดอย่างมาก

“ไม่เป็นไรครับ ถ้าคุณไม่ต้องการบอก” ผมยิ้มอย่างเป็นมิตรเท่า ๆ กับที่เคยแสดงต่อคนอื่น ๆ

“เปล่าครับ ไม่ใช่อย่างนั้น” เขาปฏิเสธทันที

“คือว่า บางทีผมก็ไม่แน่ใจนักว่าวันนี้ผมจะชื่ออย่างไรดี”

“อ้อ... โห้...คุณ” ผมออกเสียงอุทานและให้เกียรติเขาอย่างขบขัน

“คงไม่เป็นไรครับ เป็นธรรมดาของคนทั่วไป” ผมพูดแล้วมองเขา เห็นแววตาของความผิดหวังในตัวเขาเอง เขาดูออกจะเศร้าเฝ้ามองมาก ๆ และพยายามใช้ความคิดนึกเพื่ออะไรสักอย่าง

“เอาอย่างนี้ไหมครับ ผมจะตั้งชื่อให้คุณเอง” ผมเสนอ เขาพยักหน้ารับอย่างยินดี

“แก้อี้” ผมเสนอชื่อให้ ท่าทางเขาดูดีใจมาก ขอบอกขอบใจผมเป็นการใหญ่ เสร็จแล้วเขารำพึงเบา ๆ กับตัวเองว่า “แก้อี้ แก้อี้ แก้อี้” คล้ายกับการท่องให้ขึ้นใจ ใครถามมาเขาก็จะตอบได้ทันที

“ขอบคุณมากครับสำหรับชื่อ”

ที่จริงเรื่องนี้ผมไม่อยากให้เกิดขึ้นเลย ผมไม่ชอบเป็นคนมีนิสัยเช่นนี้ แต่เมื่อเขาต้องการและยินดีให้ทำ เพราะนั่นอาจจะเป็นความสุขของเขาอย่างมาก ผมจึงต้องทำหน้าที่เป็น “นายบัญญัตินาม” ให้คนทั่ว ๆ ไปเสียเลย ถึงแม้จะรู้สึกเศร้าอยู่บ้าง และผิดหวังที่ไม่ได้เจอคุณฟาราการอฟ แต่ก็ยังพอทำได้อยู่

“คุณจะกลับแล้วหรือ” ผมหันหน้าไปถามสหายที่เพิ่งตื่นนอน

“ครับ คงต้องกลับแล้วละ”

“ถ้าอย่างนั้นก็ขอให้คุณหายเร็ว ๆ นะครับ”

เมื่อเขาจากไป ผมล้มตัวนอนอย่างช้า ๆ อีกครั้ง นอนลืมตามองเพดานห้องที่เก่า มีหยากไย่อยู่พอประมาณ และมีรอยยับขึ้น เนื่องจากชั้นบนซึ่งตรงกับห้องที่ผมอยู่นั้นเป็นห้องน้ำที่พระใช้กัน ส่วนชั้นล่างนี้ นอกจากห้องของผม ยังมีห้องเก็บของอีกสองห้อง

เข้าปีที่ 76 ไปแล้ว...

ผมเริ่มไอรกระอดกระแอด แต่ผมยังไม่พบ “นายคัฟฟี ฟาราการอฟ” เขาเป็นคนที่อุดมคติของผมเลยทีเดียว ก่อนจะตายผมอยากจะสนทนากับเขาสักประโยคก็ยังดี

“พ่อหนุ่ม” ผมเรียกเมื่อเห็นชายคนหนึ่งเดินผ่าน

“ชื่อ ‘ฟาราการอฟ’ ใช่ไหม” ผมถาม เขายิ้มส่ายหน้าให้ ผมยิ้ม ตอบเขา โบกมืออย่างอ่อนแรงเพื่อให้เขารู้ว่า ผมไม่ได้สนใจอะไรเขานัก

โอ...แย่งเลย “คัพพี ฟาราการอฟ” ตอนนี้เขาจะต้องแก้แล้วละสิ ไม่ใช่หนุ่มอย่างเมื่อกี้ ผมนี่ก็แย่ ชักจะเลอะเลือน หรือบางทีอาจจะไม่ได้ เขาอาจจะกลับมาหนุ่มใหม่ เอ๊ะ... ผมคงจะเลอะเลือนจริง ๆ นะแหละ

ทันใด ผมก็ได้ความคิดอย่างใหม่ว่า บางทีเราจะต้องค้นหาใครสักคนให้เป็น “ฟาราการอฟ” ให้ได้ ที่นี้ผมมานั่งหน้าประตู เรียกคนโน้นบ้าง คนนี้บ้าง แต่ก็ไม่มีใครยอมเป็น “ฟาราการอฟ” พอบ่อย ๆ เข้า ผมถึงกับเหนื่อยและหมดเรี่ยวแรง ปวดเมื่อยไปทั้งตัว คิดว่าความหวังคงจะหมดสิ้น และละห้อยใจอย่างมาก ผมหายใจขัด ๆ ล้มตัวนอน เณรเข้ามาช่วยเปิดพัดลมให้

“ไม่เป็นไร” ผมบอกเณรน้อย

“เณร อยากเป็นฟาราการอฟไหม เขาปรารถนาเรื่องนะ” ผมพูด เสียงแหบพร่า สั่นเบา ๆ

“หลวงพี่ ลุงฟาดัมบ้าแล้ว” เณรหน้าตื่น ตะโกนเสียงดัง ผมแกล้งนอนหลับ ไม่พูดไม่จา ยิ้มน้อย ๆ ซ่อนดวงตาไว้แอบมองท่าทีของความตื่นเต้นนอนนิ่ง แต่ยังคงหายใจให้พวกเขาเห็น จึงทำให้ทุกคนออกไป คราวนี้ผมได้ความคิดใหม่ขึ้นมาอีก เปิดประตูค้างไว้แล้วเขียนป้ายว่า

คัพพี ฟาราการอฟ

ฮา...ที่นี่

ฮา...ผมไม่ต้องร้องเรียกใครอีก ผมนอนเฝ้าป้ายเหี้ยมดียว ผู้คนเดินผ่านไปมาก็เรียกผมว่า “คัพพี ฟาราการอฟ” และนั่นก็หมายความว่า ความสมบูรณ์แบบกำลังจะมาถึง แต่อันที่จริงควรจะเป็นว่า เราไม่มีอะไรมากไปกว่านี้ ผมสงบสติอารมณ์ แขนงกายกับพื้นห้อง ประสาธสัมผัสนั้นเย็นเยือก

เพ่งพินิจลมหายใจ

กลิ่นธูปโสมมาอบอวล

แว่วเสียงสวดมนต์กังวานก้องมาแต่ไกล

ยามสนธยา แดดอ่อน ๆ เป็นบรรยากาศของความเงียบเหงา

วังเวง อ้างว้าง เปล่าเปลี่ยว

แม้จิตใจที่โรยแรงยังพอทนได้
แต่คงอีกไม่นาน...
ชีวิตจะจบสิ้น
ชีวิตอันน่าตื่นเต้น ชีวิตอันน่าเบื่อหน่าย และชีวิตอันน่าเวทนา
...ใครจะล่วงรู้ได้เล่า...
จะรู้ได้อย่างไรกัน...
ทุกสิ่งทุกอย่าง...
เราจะรู้ได้อย่างไรกัน...
จะมีความหมายอย่างไรเล่า...
ก็...
ผู้อยู่เบื้องหลัง
ผู้แต่งแต้มลวดลายบนผ้าใบ
ในแดนดินแห่งกาลเวลา
นัยน์ตาอันมืดมัว...
มืดมัว...
แล้วเรียกผลงานนั้นว่า "ศิลปกรรม"
โอ...
คัพพี ฟาราคารอฟ
จะมีความหมายอย่างไรกัน
...
...
ดวงตาที่หลับสนิท ตลอดวันคืน
แนบนิ่ง...
ไม่ไหวติง...

ใบสมัคร

วารสารอักษรศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร

เฉพาะเจ้าหน้าที่

เลขที่ใบสมัคร.....
เลขที่ใบเสร็จ.....
วันที่รับเป็นสมาชิก.....
สมาชิกหมายเลข.....
วันที่หมดสมาชิกภาพ.....

ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว..... นามสกุล.....

ที่อยู่ที่ต้องการให้จัดส่ง

เลขที่..... ตรอก/ซอย..... ถนน.....

ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด.....

รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์..... โทรสาร.....

สถานที่ทำงาน หรือหน่วยงานที่สังกัด.....

ที่อยู่.....

โทรศัพท์..... โทรสาร.....

ขอสมัครเป็นสมาชิกวารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (2 ฉบับ/ปี)

ตั้งแต่ปีที่..... ฉบับที่..... ถึงปีที่..... ฉบับที่..... รวม..... ฉบับ

ฉบับละ 50 บาท รวมเป็นเงิน..... บาท

พร้อมกันนี้ได้ชำระค่าสมัครเป็นสมาชิกเป็นเงิน..... บาท

(ตัวอักษร.....)

โดยแนบเป็น

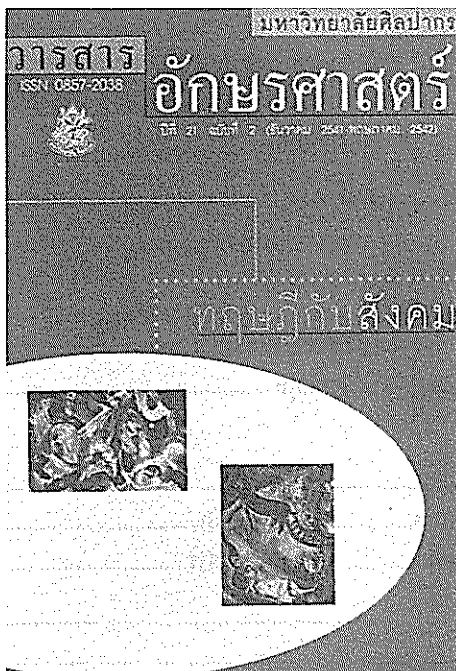
☐ เงินสด ให้แก่.....

☐ เช็คธนาคาร (เลขที่.....)

☐ ตัวแลกเงินทางไปรษณีย์

ลงชื่อ.....

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับทฤษฎีกับสังคม

ปีที่ 21 ฉบับที่ 2 (ธ.ค. 41-พ.ค. 42)

‘ธรรมชาติ’ ของธรรมชาติ
และสิ่งแวดล้อม

ไชยรัตน์ เจริญสินโอฟาร
ความเป็นชาติ: ชาติและ
ชาตินิยมในยุคโลกาภิวัตน์

บุญส่ง ชัยสิงห์กานานนท์
พุทธศาสนากับสังคมไทย
ปัจจุบัน

ทวีวัฒน์ ปุณทริกววัฒน์
นักสังคมวิทยาและนักประวัติ-
ศาสตร์

ศาสตราจารย์

‘ความจริง’ และ ‘ความเป็นจริง’ ในทัศนะของพุทธศาสนาเถรวาท

หลากหลายมุมมองจากนวนิยายเรื่อง ภาพวิถี ของกามูส

อาณาจักรเทียนเยว่และอาณาจักรसान

ปัญหาน้ำเน่าเสียในแม่น้ำท่าจีนในเขตจังหวัดนครปฐม

แผ่นเสียงดับนางลอย งานบันทึกชั้นประวัติศาสตร์ของวงการดนตรีไทย

บทกวี

ภาวการณ์ร่วมสมัย

ประหยัด นิชหลานนท์

วินัย พงศ์ศรีเพียร

อภิเศก ปันสุวรรณ

พงษ์ศิลป์ อรุณรัตน์

ประเสริฐ จันทรคำ

ใบสมัคร

วารสารอักษรศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร

เฉพาะเจ้าหน้าที่

เลขที่ใบสมัคร.....
เลขที่ใบเสร็จ.....
วันที่รับเป็นสมาชิก.....
สมาชิกหมายเลข.....
วันที่หมดสมาชิกภาพ.....

ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว..... นามสกุล.....

ที่อยู่ที่ต้องการให้จัดส่ง

เลขที่..... ตรอก/ซอย..... ถนน.....

ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด.....

รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์..... โทรสาร.....

สถานที่ทำงาน หรือหน่วยงานที่สังกัด.....

ที่อยู่.....

โทรศัพท์..... โทรสาร.....

ขอสมัครเป็นสมาชิกวารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (2 ฉบับ/ปี)

ตั้งแต่ปีที่..... ฉบับที่..... ถึงปีที่..... ฉบับที่..... รวม..... ฉบับ

ฉบับละ 50 บาท รวมเป็นเงิน..... บาท

พร้อมกันนี้ได้ชำระค่าสมัครเป็นสมาชิกเป็นเงิน..... บาท

(ตัวอักษร.....)

โดยแนบเป็น

☐ เงินสด ให้แก่.....

☐ เช็คธนาคาร (เลขที่.....)

☐ ตัวแลกเงินทางไปรษณีย์

ลงชื่อ.....

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....